

SOLTÉSZ MÁRTON

Weöres Sándor Psychéjének ismerős-idegen társszerzője

Levél Nagy Piroskának

„Madárka sír, madárka örül,
míg piros gerendái közül
néz a hatalmas –”
(Weöres Sándor)

Drága Piroskám!

Kérdezed: miféle kapcsolat volt Atyád és Weöres között. Nos, a válasz nem könnyű. Maga az ügy természetesen izgalmas, és hát végül is én ültettem el a bogarat a füledben, most mégis hezitálok: szabad-e elkotyognom ezt-azt „előre” – tudván tudva, hogy az érdemi válaszhoz komolyabb kutatásra volna szükség... No mindegy! Legalább főbb vonalakban...

Remélem, tudod, hogy amit legutóbb, az Angelika presszó teraszán Péter bácsi „védelmében” összehordtam, nem légből kapott smúzolás volt. Miután Te „csupán” a gyermeke voltál-lehattél az Öregúrnak, egyrészt természetes elfogultsággal tekintesz viselt dolgaira, másrészt – tudtommal legalábbis – sosem vizsgáltad e különös kanyargású életpályát forráskritikai szemszögből. Ezzel szemben én, a korszak levegőjétől ugyan érintetlen, annak értelmezői hagyományától ellenben nagyon is „terhelt” fiatalember csakis így tekinthettem a Nagy-életműre: szigorúan szakmai szempontból. Minthogy a szocialista kultúrpolitika lelki-szellemi háttere izgatott, Király István, Pándi Pál és Szabolcsi Miklós mellett – természetszerűleg – Nagy Péter életműve is érdekelt. És bár egy hagyaték feldolgozása elkerülhetetlen lelki-szellemi bevonódással, cinkossá válással, egyfajta empátiás elköteleződéssel jár, engem egészen a Veled való személyes találkozásig nem igen izgatott, milyen *ember* volt az a híres-hírhedett irodalomtörténész, kinek kéziratot örökségét rám bízta.

Csak amikor Te ott ültél velem szemben, s nekem nyilatkoznom kellett, tudván, hogy fölösleges, sőt talán bántó is volna intézménytörténeti megfigyeléseimmel traktálni Téged, szóval *ott* és *akkor* kellett rádöbbenjek: egyáltalán nem okoz nehézséget Nagy Péterről, az *emberről* beszélnem; hogy valójában nagyon is sokat tudok Őróla, még ha eleddig nem is állítottam össze (vagy csak nem engedtem összeállani?) magamban azt a képet, amely a későbbiekben akár egy komplett pszichobiográfia alapjául is szolgálhatna. De mire is döbbsentem rá? Nos, valami olyasmire, hogy Péter bácsi a maga hithű marxizmusával a szocialista kultúrpolitika „emberséges emberét” kívánta megtestesíteni; egy olyan „hőst”, aki szigorú (sőt: olykor kegyetlen) az általa üdvözítőnek tételezett rendszer (vélt vagy valódi) ellenségeivel szemben, ám aki ugyanakkor kegyes az egyszerű emberekhez, a segítségéért folyamodókhoz, s kivált gyöngéd és nyitott a tehetségek iránt, akiket funkcióit, összekötéseit latba vetve módja van fölmenteni vagy kiváltani a hatalom által rájuk szabott (jogos vagy jogtalan) büntetés alól.

Mindezt miért? Nagyon egyszerű: mert Atyád a lelke mélyén kezdettől (szinte gyermekkorától) fogva *művész* volt, s holtáig az is maradt, még ha hozzád írt memoárján¹ (s naplóján) kívül később nem is igen írt egyebet. Ördögien pontos megfigyelő volt, kítűnő színjátész (ami nyilván családi örökség), s amellettt jó tollú, finom esztétikai érzékű olvasó és kritikus. Voltak a kezdedben fiatalkori novellái? Tompa-esszéje? Naplói? A Király Istvánnal s Julow Viktorral közösen írt-előadott Eötvös Collegium-i kabarék szöveggönyvei? Ha nem, hát érdemes megnézned őket...

Soltész Márton levelét Nagy Péter irodalomtörténész (1920–2010) örököse, Nagy Piroška bocsátotta rendelkezésünkre. A közlés jogáért ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki – A szerk.

De térjünk vissza az „emberséges emberhez”! Említettem már korábban is, hogy Atyád szinte minden megkeresésre reagált: Takács Béla villanyszerelő levelére éppúgy válaszolt, mint ama fél-tucatnyi önjelölt költőnek, kik középszerű (vagy annál is rosszabb) művecskéikkel traktálták. Ami pedig a legfontosabb: Péter bácsi mindjűkhöz *őszinte* volt. Előre elnézést kért „kegyetlen szavaiért”, s azután megírta mindazt, mit igaznak, helyesnek vélt. Ez nekem (talán mert annyira hiányzik a mai irodalmi életből? ki tudja? mindenesetre) borzasztóan imponált. Mármost ez a keresetlen egyenesség, az építő kritikának ez a következetes képviselője.

Így lehet, hogy amikor Atyád III/III-as alteregójáról, „Boriszról” kérdeznek, én mindannyiszor az Öreg ama halhatatlan kijelentését szoktam idézni, mely szerint „egy nem demokratikus szisztémában az informátorokon keresztül tud meg valamit a társadalmi valóságról a rendszer”.² S noha én embert még föl nem jelentettem, azért – ha más nem, pragmatikai szinten – egyet kell értek e tézissel. Hiszen a felszíni, az „első” nyilvánosság, a „homlokzati prezentáció” szférája mindig – s mélységesen – hamis, hazug. Ami igazi, ami őszinte, az csakis a *titkos* lehet (hát ugyebár épp azért „titkos”, mert veszedelmesen „őszinte”) – még akkor is, ha a jelentéstévők ugyanúgy „fényezik” vagy épp rejtegetik-mosogatják magukat, mint bármely havi beszámolóját készítő hivatali dolgozó. Nem vitás tehát: a szocialista évtizedekben is ez lesz az a „fórum”, ahol mindaz kimondható, ami másutt nem; ahol – persze körmönfontan, retorikusan, de – az emberi viszonylatok ordassága a maga komplexitásában lepleződhet le.

Rátérve azonban a Weöres-ügyre: nem véletlen, hogy Atyád az elsők között vállalt részt a „kritikával közlés” ’56 utáni konszolidációs munkájában, s hogy bátran vállalva részvételének előnyeit és ódiúmat, ráállt, hogy bevezesse az akkor már hosszabb ideje finoman szólva „hátrányos megkülönböztetést élvező” Weöres Sándor verseit. És hogy milyen pompás esztétaszimata volt az Öregnek, mi sem jelzi jobban, mint az Új Írás 1961. évi 3. számában közölt cikkének máig hatóan érvényes észrevételei. (Véletlen egybeesés, persze, de épp a napokban néztem újra a Youtube-on azt a 2013-as Költészet-napi műsort, melynek keretében Radnóti Sándor, Schein Gábor és Tarján Tamás a Weöres-líra értelmezhetőségéről diskurált, s amely eszmecsere egyes megállapításai kísértetiesen egybecsengtek a szóban forgó Nagy-tanulmány alaptételével.³) „Azt hiszem – írta Péter bácsi –, az elsőrendű forrása az »igazi« Weöres-versek mindenkor érezhető rejtvénytudásának: az intellektust olyan erőfeszítésre kényszeríteni, mely elől meghátrál, hogy a vers hangja az intuíció húrján vibrálhasson ellenállás nélkül.”⁴

Talán mondanom se kell: meg is kapta Atyád a magáét e képviselői igényű bevezetésért. A *szekesztőség megjegyzése* című ideológiai helyreigazítás ugyanis keményen megfeddte az introitus szerzőjét – éles határt vonván „kritikával-közlés” és „kritikátlan publikálás” között. „A Weöres verseire való kritikai reagálást nem tekintjük mindenben kielégítőnek – írták. – Nagy Péter cikke *kommentár* Weöres Sándor verseihez; amit hiányolunk belőle, az a minősítés szenvedélye, az állásfoglalás változtatni akaró határozottsága.”⁵ Ez volt tehát Atyád bűne: nem kívánt „változtatni” (vagy legalábbis változást indukálni) W. S. mester költészetébe(n) – vagy mert nem érezte magát kompetensnek, vagy mert őt magát is lenyűgözte ez a lírai univerzum. Hiába fogadta el tehát *elvi szinten*, hogy Weöres „nehezen megfejtendő rejtvénytudásai” csupán egy „szűk, sznobisztikus rétegnek szereznek irodalmi örömet” – miként azt e szerkesztőségi helyreigazítás szuggerálta –, magát e „tényt” nem róta föl a költő bűnéül. Magyarán szólva, „megengedte”, hogy *A medve-ös*, a *Dob és tánc*, a *Philemon és Baucis* költője a kevesek lírikusa legyen, mi több: örömmel vallotta magát e kisebbség tagjának.

Éppen erre a baráti hangra figyelte föl azután maga a költő is. 1961. május 20-án kelt levelében – jellegzetes, gyermekien szabályos, szépen hurkolt betűivel – a következőket írta kritikusanak:

„Kedves Péter,

írásaimról írt tanulmányodból annyi megbecsülés, aggodalom, szeretet, éleslátás sugárzik, hogy meg kell köszönnöm. Találóaan állapítod meg a nehéz verseim célját: »az intellektust olyan erőfeszítésre kényszeríteni, mely elől meghátrál, hogy a vers hangja az intuíció húrján vibrálhasson ellenállás nélkül«. Valóban, igyekszem a rációt rébuszok elé állítani; s a ráció önimádó és használhatatlan fajtáját, a gőgös butaságot kizárni a rébusz-megfejtés lehetőségéből. Nehéz verseimet csak a ráció-intuíció gőgnélküli egysége nyithatja ki; és a versek célja épp ennek a benső egységnek, evidensen harmonikus lelkületnek létrehozása az olvasóban. Mert az ilyen lelkületből hiányzik a

törtetés, erőszakosság, érvényesülési és birtoklási vágy: tehát alkalmas arra, hogy a történelem eddigi hatalmaskodó és birtokló jellegét múlttá tegye, s a kommunisztikus, nem-birtokló, nem-törtető egyént és társadalmat megvalósítsa. Tehát ezek a versek nem irreálisak, nem antiszociálisak, nem az én-be zárkózók; ellenkezőleg, a zárt egyéniséget virágszerűen kinyitják, az összefüggő áramlás részesévé teszik; reálisak és szociálisak. Még az is mindegy, hogy sokan olvassák-e vagy kevesen: mert hatásuk közvetve eljut mindenkihez, szinte a légkört alakítják át.

Verseimben a költészet alapállása, a Dante–Beatrice-viszony változik át gyökeresen: a versek válnak Beatricévé, és az olvasó Dantévá, kit e Beatrice az emberi lélek poklán, purgatóriumán, paradicsomán át vezet. A pokol az eddigi történelmi lét diszharmóniája, a paradicsom a ráció-intuíció ösztönök feletti szerény és harmonikus uralma. – Az »Exegi monumentum« is ellenkezőjére fordul: a költő nem kíván babért sem a kortársaktól, sem az utókortól: ő akarja az emberiségnek fejére tenni a harmóniába-hozott lelkület babérját. Halhatatlanságot nem kapni, hanem adni akar.

Ez a pszichológiai-paedagógiai cél egyébként csak a verseim egy-részében mutatkozik. A gyerekversek vagy az impresszív és élményszerű írások, az etűdök stb.: közérthető nyelven szólnak; mégis mindenki az érthetetlen versek ellen tiltakozik, mintha másmit nem is írnék. Szinte könyörögnek, hogy az efféle irományokat hagyjam abba. Úgy látszik, ezek az inkrimált versek célba találnak: sértik a polgári törtető-gyűjtőgető kényelmet, és konokul idézik-hívják a »magasabb én«-t, akiből hiányzik az önimádat-önutálat kettőssége, az örömök hajszolása, s ezért boldog, igénytelen, józan, szorgalmas.

A világot nem látom »céltalan és értelmetlen, széthulló jelenség-halmaznak«: az ember világa olyan, amilyenné teszi. Erőmtől telhetőleg azon dolgozom, hogy ne tegyék széthullóvá, s az ehhez szükséges lelki faktort, mely az emberben latensen megvan, fel akarom ébreszteni és működésbe hozni. Erre persze képtelen vagyok, de sok jel arra vall, hogy már ébredezik az intuitív képesség; s nem én vagyok az egyetlen, aki ennek a születendő gyermeknek a kelengyéit készítheti. Más eszközökkel, nem belső, hanem külső téren, ezt teszi a szocialista átalakítás is, csak hogy ott a gazdasági és társadalmi változás előbbre jutott, mint az egyének kivetkőzése a feudális és kapitalista igényekből. Ami pedig a nyugati »izmusokat« illeti: a polgári lélek struktúráját roncsolják szét, de még kevesen látják, hogy mi építhető helyette: az ember, aki egyesülni tud saját őrangyalával, felső-énjével, s külső világát ugyanoly összhangzóvá rendezheti, amilyen összhangot ez a belső aktus jelent.

Persze minderről még sokat lehetne mondani, nem ilyen vázlatosan és rendszertelenül.

Ölel barátod, Sanyi.

Budapest, 1961. V. 20.”⁶

A baráti szál tehát innentől megvolt. S amikor az 1972-es esztendő első hónapjaiban Atyádnak, ki ekkor már negyedik éve az Irodalomtörténet című szaklap főszerkesztője volt, az az ötlete támadt, hogy talán W. S. mester fiktív költőnőjét, Psychét kéne szóra bírni a *Himfy szerelmeinek* ekkor épp kétszáz esztendő szerzője kapcsán, Weöres örömmel állt kötélnek, s nagy élvezettel „beszéltette” hőn szeretett hős nőjét. A különös maszkijáték végül az akadémiai periodika 1972/2. számának *Vallomás* rovatában, az alábbi bevezetéssel látott napvilágot: „Kisfaludy Sándor születésének 200. évfordulóját ünnepeljük. Ezúttal az ünneplésnek kissé szokatlan formáját választottuk: felkértük Weöres Sándort, az immár közismert »Psyché« atyját, emlékeztetné leányát a neves költőre. S »Psyché« emlékezett... / Az alábbiakban a felkérő levelet, Psyché emlékeit s a szerkesztő válaszáat közöljük.”⁷

Az említett szerkesztő, persze, ki más lehetett volna, mint az egész szellemidézés kifundálója, Péter bácsi, aki egy 1972-es januári levelében így „deklamált”:

„Sanyikám,

Látod, a Pegazusnak csak a seggére kell verni, röpül az! Annyira fellelkesített az ötleted,⁸ hogy azonnal nekiültem, s a mellékelt consiliáriusi levelet ponáltam. Jó-e? Ez kell-e? S a hangot eltaláltam-e? Döntsd el te, s ha kell, javíts belé, bánj vele mint sajátoddal – hiszen nem is kicsit az.

Mindenesetre meg kellene fejelni, hogy a címzés pontos és korhű legyen – én, szokott felületes-ségemben, mindig örültem ugyan, ha Psychével találkoztam, de sosem ügyeltem eléggé a firmájára, hogy ezt megtehessem. A datálást is azért kerültem el egy ötlettel – de ez még bőven módosítható lenne, ha úgy találd helyesebbnek –, mert nem tudtam, nem találom-e el süldő-korát a hölgy-

nek, kinek élemedett emlékeire áhítozom. Mindenesetre a keletnek 1804 utáninak kell lennie, mert akkor jelent meg Budai Ézsaiás Polgári Lexicon.

Ezt máris küldöm, hogy összevont szemöldökkel merenghess felette; a hét végén pedig jelentkezem, hogy összedugjuk a fejünk s kézirataink. Addig is

Amynak kézcsók, téged szeretettel ölel

Nagy Péter
sine consilio⁹

A végül „Győrött, Die 13 Decembris A. D. 1821.” keltezéssel „postára” (vagyis nyomdába) adott Nagy Péter-levél azután tüstént elnyerte a poeta doctus tetszését. Így lehet, hogy a négy szöveg – Atyád fölkérő levele, a költőnő ríposztja, illetve *Egy hetem Budán* című visszaemlékezése, majd Péter bácsi köszönő levele –, miután *Kisfaludy Sándor és Psyché* címmel napvilágot láttak az Irodalomtörténet hasábjain, a szintén 1972-ben, a Magvető gondozásában megjelenő *Psyché: Egy hajdani költőnő írásai* című kötet egyik önálló fejezeteként is „szóhoz juthattak” (igaz, itt a cím már *Levélváltás 1821–22.-re* változott).

Először, hogy az ügy jelentőségét érzékeltessem, arra gondoltam, hogy a nagy sikerű opus könyvtáram állományát ékítő, 1977-es kiadásából idézem Neked „Nagy Péter consiliárius úr” pazar dikcióját. Igen ám, csak hogy a két szövegváltozatot párhuzamosan olvasva csakhamar rá kellett döbennem: a Magvető munkatársai (vagy tán maga a költő? Ki tudja...) egy kissé, hogy úgy mondjam, megkozmetikázták a folyóiratcikk szövegét, amennyiben a kötetes közléskor a mai helyesírás felé közelítették azt (az aposztrófokat, példának okáért, mind kigyomlázták). Így aztán, ha szomorúan és kellenlően is, de maradok a periodika szövegénél, s csupán jegyzetben jelzem az általam is birtokolt harmadik kiadás lapszámait.

„Különösen kérném, hogy ama nevezetes Kisfaludy Sándorról, hazánk mézes szavú Poétájáról és Márs meg Ámor kitüntetett szolgájáról, kinél többet e' Nemzetben senki nem tett a' Magyar Nyelvnek fel-emelésére és a' nemesi Virtus tökélesbítésére, 's a' ki Informátoraim szerint hosszabb ideig 's bensőségesen szolgálta volt Excellentziádat mindd az Udvarban mindd a' Kegyelmes Grófnő Ró'sás-Kertetskéjében, emlékezetét meg ne tartóztassa és az mit tsak felidézni képes, kitsiny és nagy tetteket, szavakat és szóllásokat, vélem közleni ne áttallja.”¹⁰

Mint már utaltam rá: az öröm s a lelkesedés kölcsönös volt. Atyád, aki – most már tudhatod – egykor írónak készült, bizonyára maga is meglepődött, mi mindenre képes, ha egyszer szabadjára engedí tollát, Weöres pedig, akit a Psyché-szövegek nyelvi erején, megformáltságán túl a kor atmoszférája is izgatott-lenyűgözött, boldog volt, hogy avatott szemek is gyönyörűségüket találják művében. „Kedves Péterkém – olvasható a költő 1972. február 23-án kelt válaszlevelében –, köszönöm a Consiliarius Úr két levelét, igen örülök nekik, így nagyon jól egybeilleszkedik a teljes anyag. Kitűnő a »ró'sás kertetské«, a vallomás K betűs besorolása,¹¹ minden. Köszönöm, hogy Mariannak¹² is megküldted, aki a K betűs grófnőt, úgy látom, eléggé megszerette, és Somlyó Gyuri¹³ szintén.”¹⁴ Ám ami a levélben foglalt dicséreten túl a legkivált cirógathatta Péter bátyám lelkét, s most, ahogy olvasod, gondolom, a Tiédet is, az Károlyi Amy egy fél sora a levél végéről: „A »Nagy« társszerzőt sokszor köszönti Amy”. Javíts ki, ha tévednék, én mindenesetre úgy vélem: filológus-író ennél nagyobb elismerést aligha kaphat...

Ellenem vehetné persze: mi van, ha csak üres bók volt e fél sor – kötelező főhajtás a „nagy magyar költő” oldalbordájától. Megvallom, engem is megkísértett ez a gondolat, de aztán a tények – a' philologia factumai – meggyőztek rosszhiszeműségemről. Hiszen ez a pompás pastiche – melyre Atyád évtizedekkel később, hozzád címzett emlékiratában is meghatódva emlékezett vissza¹⁵ – csupán a kezdete volt a tervezett együttműködésnek, a közös alkotómunkának. Weöres ugyanis már 1972. március 1-jén, az Irodalomtörténet második számának tördelt korrektúráját követően tollat ragadott, s a következő ötlettel állt elő: „Kedves Péterkém, [...] Írhatnánk majd új Psyché-prózát is, ha ez megjelent. Esetleg Csokonairól, akit gyerekkorában láthatott (Psyché 1795–1831-ig élt); vagy az ifjú és még problematikus Vörösmartyról; vagy értesülései nyomán az 1779-ben meghalt Faludi Ferencről stb. Kár, hogy Petőfiről, Aranyról és más későbbiekéről nem beszélhetjük.”¹⁶ Hogy a folytatás végül is elmaradt, nem Péter bácsin múltott. „Én is azt hiszem – írta barátjának –, hogy valóban

kár lenne ezt a jó Psyché irodalomtörténetileg kiaknázatlanul hagyni: 73-ban Csokonai-évforduló lesz, addig igazán összeszedhetné a memóriáját. S ha egy Nagy Péter nevű szegénylegénynek (saját korából, scilicet) tisztességtelen ajánlatot tenne, az tisztességesen felelné rá.”¹⁷

•

Mit tehetnék hozzá mindehhez? Talán csak annyit, hogy bár Atyád jóslata saját sorsát illetően beteljesedett, hiszen ha szigorúan vesszük, valóban nem lett belőle egyéb, mint „alkalmi bértollnok” és „tudóska”,¹⁸ de szemben például barátjával, Julow Viktorral, akitől annak idején a magnum opust várta, s aki végül egyetlen sor szépirodalmat sem publikált, neki legalább *egyszer életében* megadott, hogy primer irodalmat írjon.

Végezetül, visszatérve egy utolsó gondolat erejéig a levelem első felében alkalmazott „kevesek költője” epitheton ornanshoz, hadd idézzem Kenyeres Zoltán kollégám egy 1983-as megállapítását! „A *Psyché* több kiadása és hatalmas sikere után végérvényesen főszámolhatjuk azt a hiedelmet, hogy Weöres Sándor a kevesek költője, a furcsa ínycseké, akik abban lelik örömüket, ha kereszt-rejtvényfejtő buzgalommal láthatnak neki egy első, második, harmadik és negyedik olvasásra is zárva maradó irodalmi mű felnyitására” – szögezi le a monográfus.¹⁹ S ha ez így van – márpedig miért ne volna? –, akkor abban bizony Atyádnak, az oly sokat szidott-ostorozott „Borisznak” is meghatározó szerepe volt.

Ezzel a gondolattal búcsúzom,
Patricknak kézzsoritás, Neked ölelés,

m.

Tiszaroff, 2015. augusztus 3.

JEGYZETEK

¹ Nagy Péter, *Levelek Piroskának: Emlékeim*, MTA KIK Kt. Ms 2588/1.

² KATONA Ferenc, „Tevőleges részese voltam...”: *Nagy Péter akadémikus két emlékezése 1948-ra*, 2000, 2014/12, 65.

³ Az Írók Boltjában megrendezett kerekasztal-beszélgetésen Schein Gábor gyerekkori Weöres-élményéhez („éreztem a nagyságát, de nem értettem őt”) kapcsolódva Radnóti Sándor kifejtette: nem is igen érdemes e versek megfejtésén fáradozni: nem a rejtélyt, a mélységet kell keresni bennük, inkább intuitív módon rátalálni a bennük rejlő evidencia-elemre. <https://www.youtube.com/watch?v=e741CBPOZKg>

⁴ Nagy Péter, *Weöres Sándor újabb verseiről*, Új Írás, 1961/3, 231.

⁵ Uo.

⁶ Weöres Sándor levele Nagy Péternek, 1961. május 20., MTA KIK Kt. Ms 2615/180. A Weöres Sándortól származó levélidézetek közlési jogáért hálás köszönet illeti a költő örökösét, Czapek Ádámot.

⁷ *Kisfaludy Sándor és Psyché*, Irodalomtörténet, 1972/2, 397–420.

⁸ Weöres Sándor ötlete volt tudniillik, hogy Psyché valamiféle redaktori fölkérésre írja meg emlékeit.

⁹ Nagy Péter levele Weöres Sándornak, 1972. január 30., MTA KIK Kt. Ms 2605/478.

¹⁰ *Kisfaludy Sándor és Psyché*, Irodalomtörténet, 1972/2, 398–399. Illetve „emendálva” ugyanez: WEÖRES Sándor, *Psyché: Egy hajdani költőné írásai*, Magvető, Budapest, 1977³ (Magvető Zsebkönyvtár), 151.

¹¹ Vö. „Meggköszönve hát Nagyságod diligentiáját és erántam való jó indulatját, gratiáját kérném mert esetleg várakozásában megszalám; egyben engedélyét, hogy irományát ne juttatnám vissza, hanem tenném a’ magam Gyűjtésébe K-jel alá (Kisfaludy, scilicet), várva a’ napot, midőn annak hasznát látom, tervezett Literátori Lexiconom redigálásánál.” *Kisfaludy Sándor és Psyché... i. m.*, 420. (WEÖRES, *Psyché... i. m.*, 175.)

¹² Csernus Mariann (1928–)

¹³ Somlyó György (1920–2006)

¹⁴ Weöres Sándor levele Nagy Péternek, 1972. február 23., MTA KIK Kt. Ms 2615/181.

¹⁵ „[Weöressel] Régebről ismertük egymást: már a koalíciós időkben felfigyeltem rá, a *Fogak tornáca* nagy kötet maradt az emlékezetemben; amikor az Akadémián voltam, a könyvtárban szemináriumot vezettem, ahová Weöres Sanyi is járt, s mindig mulattattak felszólalásai, amelyek különös, költőien irizáló fénybe vonták a párt-történet agyonragott tényanyagát. Ő is szívesen emlékezhetett rám, mert amikor [1956 után, a Szépirodalmi Kiadó vezetőjeként] hívtam, jött, s hamarosan újra kötete jelenhetett meg, igazán parádés kiadásban: ha jól em-

lékezem, ez volt *A hallgatás tornya*. Attól kezdve: ha össze nem is nem jártunk, de mindig barátsággal voltunk egymás iránt, ennek eredménye az az irodalmi pastiche, ami mindmáig része a *Psyché*-verseknek.” NAGY, *Levelek Piroskának... i. m.*, 398.

¹⁶ Weöres Sándor levele Nagy Péternek, 1972. március 1., MTA KIK Kt. Ms 2615/182.

¹⁷ Nagy Péter levele Weöres Sándornak, 1972. március 6., MTA KIK Kt. Ms 2605/479.

¹⁸ Vö. „sose lesz belőlem más, mint alkalmi bértollnok, s esetleg valami tudóska”. Nagy Péter levele Julow Vikornak, Genf, 1943. július 26., Julow Viktor hagyatéka a debreceni Déry Múzeum kéziratárában (feldolgozatlan). A levél megküldéséért debreceni kollégámat, Lakner Lajost illeti köszönet.

¹⁹ KENYERES Zoltán, *Tündérsíp: Weöres Sándorról*, Szépirodalmi, Budapest, 1983, 337.

SZEMADÁM GYORGY, *Szentháromság*, 2014